

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacramentis, Mille Sexcenti Errores, Vaniloqvia, Et Cavillationes

Miletus, Vitus

Mogvntiae, 1593

VD16 M 5205

De Efficacia Sacramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30094

Millesexcenti Errores,

gratia, eam conferre negantur, aliud est enim, longè sigillare vel obfigurare, aliud, verè efficere & conferre gratiam.

128. Scripturam reprehendere falsas eorum opiniones, quas homines illis ritibus, neglecta promissione & fide, affingebant. *Kemnitius*. At quinam obsecro illi Pontificij vel Scholastici, qui neglecta promissione & fide, externis signis & ritibus meritum aliquid vel gratiam tribuerunt? Gratiam verò Sacramentis annexam, non hominum vel Scholasticorum affinxit opinio, sed Christi addidit & indidit institutio.

129. Augustinum, quando scribit, Sacramenta vetera per Christum fuisse ablata, & noua instituta, numero pauciora, obseruatu facilia, significatione præstantiora, virtute maiora, vtilitate meliora, &c. non velle, quod Sacramenta vetera nullam omninò contulerint gratiam, sed quod non tantam, quantum nostra, *Certè enim*, (inquit *Kemnitius*) *quæ secundum magis & minus comparantur, licet gradu differant, in vno tamen & eodem genere conueniunt*. Verùm Augustinus non tantum asserit, ista numero esse pauciora, sed etiam virtute maiora & efficaciora: At obsecro, quâ virtutem maiorem habent ista, si non conferunt, quod illarantum significabant? aut si illa quoque gratiam qualemcumq; contulerunt, quomodo umbra & egena lemèta fuerunt?

De Efficacia Sacramentorum.

130. **D**ocere, Sacramenta esse causam iustificationis, non esse aliud, quàm abstrahere homines à Christo & eius passione, & iustificationem tribuere signis. *Caluin. lib. 4. Inst. cap. 14. §. 14.* At nisi homines isti à Christo prorsus essent abstracti, aut potius in reprobum sensum traditi, vaniloquia eiusmodi minimè effutirent: An enim à Christo abstrahuntur, qui ad illa media ablegantur, quibus ad Christum peruenitur? & quæ ipse pro salute hominum instituit Christus? An Apostoli homines à Christo abstraxerunt, quando interroganti-

bus ille

bus illis quid facerent, ut vitam consequerentur aeternam, responderunt, *Pœnitentiam agite & baptizetur unusquisq; vestrum, &c.* Act. 2. & 22.

131. Varias esse Scholasticorum opiniones & disputationes, de virtute & efficacia Sacramentorum, nullum tamen attigisse scopum, quin ipsum etiam Cyprianum, cum Hugone & aliis aberrasse. *Kem. in 2. part. Exam. de Efficac. Sacram. pag. 21.* At qui gratiam ex opere operato Sacramenta conferre, nullus aliquando dubitavit vel negavit Scholasticus, tametsi modum, quo eam conferant vel applicent, non oese eodem sensu explicent.

132. Pontificios sentire, Sacramentis per verbum conferri virtutem quandam spiritualem, inhaerentem, per quam agant & influant in animam, siue effectiue, siue dispositiue. *Kem. pag. 21. Heshus. in suis 600. mendac. tit. 15. error. 12.* Cum ex omnibus Scholasticis, non nisi Thomam proferant & Durandū, quorum tamen rationes nec diluunt, nec forte diluere possunt. Sententia alioquin nec communis, nec de fide.

133. Hugonem docere, idē Sacramenta prius sanctificari, ut per eam sanctificationem, ipsa quoq; dum applicantur, sanctificent. *Kemnit. ibid. Et in eodem, inquit, errore fuit Cyprianus.* Vide, an solis (ut supr.) Scholasticis ea quæstio negotium facesserit. In hoc autem (inquit August.) Cyprianus dissentit ab hæreticis, quod, propter opinionem suam, Ecclesiæ communis unitatem nec dimisit, nec diuisit, sed eidem se suaq; dogmata subiecit, & quod plenaria Concilia declararunt vel definierunt, ab eo nec deflexit, nec deflectendum docuit. An sic Kemnitius? Heshusius? Calvinus? Lutherus? minimè gentium, quin ut errores suos pertinaciter statuant, totam Ecclesiam dissipant, omnesq; Patres & Concilia erroris damnant: Sacramenta verò, ex institutione sua, & ex opere operato, sanctificare, & gratiam conferre, ipsis etiam testibus aduersariis, omnes docent Pontificij & Scholastici.

Lib. 1. cont. Doct. natib. cap. 18. lib. 3. cap. 2. Et alibi frequenter.

134. Illos, qui hoc tempore docuerunt, Sacramenta non habere peculiarem efficaciam, sed tantum esse signa & notas Christianæ professionis, aut Symbola CHRISTIANÆ societatis,

Luth. in Pollill.
in Circumcis. In
3. cap. Gal. rom.
7. de causis dam-
natorum articul.
in Bul. Et y. par.
de Schembam.
pboras.

pag. 12.

aut *commonofactiones fidei*, &c. nimirum in sinistram à Pontificiis opinionem deflectere & errare. *Kemnit. cit.* Cum id ipsum alij non docuerint, quàm Lutherani. Sed neque ex ipso Kemnitio, si totam eius, de Efficacia Sacramentorum, verbosissimam tractationem diligenter euoluas & reuoluas, aliud elicies, quàm Sacramenta nullam prorsus conferre, sed obsignare duntaxat, & aliunde collatam offerre & exhibere gratiam; Quin & ipsam suam Confessionem Augustanam, ait, Sacramenta vocare sigilla promissionum, ac solam fidem Sacramenti, non ipsum conferre Sacramentum gratiam. Sacramentum verò esse sigillum & obsignationem gratiæ, per fidem apprehensæ. *Itaq; quod multoties repetit:*

135. Non esse negãdam, efficaciam certã & peculiarem Sacramentis, eò quod illam scripturæ sacræ expressè tribuant: vaniloquum se ipsum ostendit, Cum re ipsa nullam eis, sed soli fidei Sacramentis annexæ, tribuat, nec alia ratione sensu vè Sacramenta conferre gratiam concedat, quàm quonos vetera contulisse dicimus, nempe, ex opere operantis, siue propter fidem, non autem ex se, siue ex opere operato. Itaque In, Sub, & cum Sacramento fidem esse statuunt, quæ iustificat, sicut, In, Sub, & cum pane corpus esse volunt, quod viuificat.

136. Verbum & Sacramentum esse obiectum fidei, & monstrare nobis, vbi fides debeat querere & apprehendere Christum. *Kemnit. pag. 23. vbi id ipsum repetit multoties.* Rursum vides, Kemnitium, quamuis verbis plurimis protestetur, se non negare efficaciam Sacramentis, re ipsã tribuere nullam. Neq; enim vult, ea vlllo modo causam esse gratiæ, sed tantum obiectum fidei; quod aliis verbis explicat, non esse nisi sigillum, obsignationem, & confirmationem fidei, ad hunc solum instituta finem, vt sint obiectum, & tanquam reale & visibile verbum imbecillis fidei. Ita videlicet palliare suam solent sententiam, vt contra Pontificios aliquid dicere, nec tamen scripturis apertis videantur contradicere. Itaque fidem Sacramento vestitam, non è contra Sacramentum fide vestitum, causam vult esse gratiæ.

137. Sacramentum esse obiectum fidei. Errant: *Fides enim* (inquit Apostolus) *ex auditu, auditus autem per verbum Dei*: propter verbum ergò Sacramento; non propter Sacramentum credimus verbo. Estq; fides Sacramenti, non Sacramentum obiectum fidei.

Roman. 10.

138. Concilium Tridentinum, insidiosè & Sycophantico artificio, damnasse Lutheri sententiam, quod Sacramenta instituta sint, ad excitandam, alendam, confirmandam, augendam & conseruandam fidem; Lutherum enim id tantummodo velle, necessariam esse fidem in Sacramentis, ad percipiendam gratiam, sed quoniam fides ex solo verbo Dei concepta, in hac infirmitate languida est, nec facilè, nec certò, nec firmiter promissionem in nudo verbo propositam apprehendere potest, ideò Deum instituto ritu, illam, quasi visibilem fecisse, vt fides faciliùs, certius, & firmiter apprehendat promissionem. *Kemnit. pag. 24. 25.* En quàm verum sit, quod dicitur, vno dato absurdo, sequuntur multa. Inprimis enim Concilium nec insidiosè, nec Sycophanticè, sed apertè & rotundè sententiam hanc, etiam vt à Kemnitio torquetur & explicatur, damnauit, ait enim Can. 5. *Si quis dixerit, Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta esse, anathema sit,* quibus verbis sententiam illam, quomodocunq; intellectam, damnauit, Neq; enim Sacramenta fidei quicquam conferunt, neque eam excitant, sed præexigunt, eam verò per Verbum Dei accipimus, excitamus, nutrimus, augemus, confirmamus & conseruamus, fideq; , per verbum & auditum accepta & confirmata, Sacramentis communicamus.

139. Lutherum supradictam opinionem asseruisse propter Pontificios, nullam prorsus fidem in Sacramentis asserentes vel exigentes. *Kemnit.* Aperta calumnia: quis enim sinè fide Sacramenta ministrat vel vsurpat? Anne aliis, quàm fidelibus, Sacramenta ministrantur?

140. Pontificios & Concilium Tridentinum in omnibus suis Canonibus, ne vnica quidem syllaba, ad salutarem Sacramentorum vsu, fidem requirere, sed omnia anathemata, pro-

Millesexcenti Errores,

scriptionem & deportationem fidei, ex salutari usu Sacramentorum crepare. *Verba sunt Kemnitij loco cit.* Cum (vt supra) fidem Catholicam non solum non excludant, sed præexigant: Excludunt verò & damnant fidem inanem & Lutheranam; quæ cū vera non sit, non solum à Sacramentis, sed ab omnibus excludenda est Ecclesiis & piis mentibus.

141. Pontificios ritibus, sine expresso mandato Dei institutis, & humana temeritate introductis, æqualem, imò maiorem & præstantiorem efficaciam spiritualem tribuere, quàm Sacramentis, quæ verè & propriè sunt Sacramenta. *Kemnit. pag.*

24. Quot verba, tot vaniloquia: Neq; enim vlla Sacramenta humana sunt temeritate introducta: Neq; alia illis efficacia tribuitur, quàm quæ singulis ex institutione Christi competere deprehenditur. *Supr.*

142. Fidem Sacramenti vel verbi iustificare. *Kemnit.* Sacramentum fidei iustificare, omnes hætenus docuerunt Theologi: Fidem verò Sacramenti iustificare, contrà omnes Theologos docent aduersarij; Et tamen solam, sine Sacramento, fidem iustificare, identidem negant?

143. Lutherum, quando docet: Non Sacramentum, sed fidem Sacramenti iustificare, non velle, quod sola sine Sacramento fides id agat, sed quia iustificationem in verbo & Sacramento sola apprehendit. *Kemnit. pag. 25.* Et addit: *Eodem sensu quo fides verbi, etiam fides dicitur iustificare Sacramenti:* Planè, quo sensu vnum, eodem verum erit & alterum, hoc est, vtrumque à veritate alienum, Neq; enim vel fides verbi, vel fides iustificat Sacramenti, sed fides (dicente Apostolo) quæ per charitatem operatur. *De quare suo loco.* Deindè quid aliud, obsecro est, sonatvé, Non Sacramentum, sed fidem Sacramenti iustificare, quàm ipsum Sacramentum ad iustificationem nihil conferre? Quemadmodum nec sine charitate & operibus fidem iustificare aiunt, & tamen nullam prorsus partem operibus, sed totam tribuunt iustificationem fidei.

Galat. 5

144. Sacramenta esse causas & organa, per quæ Pater velit gratiam suam offerre, exhibere & applicare, Filius meritum suum communicare credentibus, Spiritus sanctus efficaciam suam exercere ad salutem omni credenti. *Kemnitius pag. 22. 23.* Vide, postquam diu multumque ac verbosissimè sese expedire, ac omnib⁹ satisfacere promiserat Kem. tandè, tandem in sententiam Scholasticorum (quos tamen plurimum aberrare, & nec seipso expedire, nec aliis satisfacere dixerat) pedibus, manibusquè adrepat & concedit, nisi quod aliis & paulò elegantioribus & prolixioribus, utatur verbis. Omnium enim Pontificiorum & Scholasticorum vna est sententia, Deum causam esse principalem gratiæ; Christi passionem meritoriam; Sacramenta verò instrumentalem. Hanc sententiam, ut Papisticam, longa verborum pugna exagitauit & oppugnauit, tandem cum se aliter nec expedire, nec explicare posset, manus præbuit. *Sed rursus resistit, & ait:*

145. Sacramenta esse quidem causas instrumentales gratiæ, non tamen per se sine fide. At hoc idem omninò est, ac Sacramenta non esse causam. Aut enim totum effectum soli tribuunt fidei, & sic Sacramentum causa non erit, effectum fidei attingens: aut econtrà, soli Sacramento, & sic fides à causalitate excludetur: Aut partim vni, partim alteri, Et sic non sola fides, sed etiam Sacramentum iustificabit, quod tamen negant.

146. Non esse de ratione Sacramentorum, quod gratiam iustificationis vel remissionis conferant, si eam in subiecto reperiant, sufficere, quod quantum in se est, id efficiant, & gratiam, quam reperiant, augeant, confirmant & conseruent. *Kemnitius pag. 24.* Cum paulò antè (pag. 9.) contra Pontificios cõtenderit, non quamlibet gratiam ad Sacramentum propriè dictum sufficere, sed necessariò requiri, ut sit gratia iustificationis, reconciliationis & remissionis, proinde nec Matrimonium, nec Pœnitentiam, nec Ordinem, nec Vnctionem, esse censent.

conferenda propriè Sacramenta, quamuis augmentum conferant gratiæ. At vide, quàm paulatim ex rigido mollis fiat Kemnitius Lutheranus, paulatim, si vita durasset, futurus planè Pontificius; Id enim, quod hoc loco sæpius repetit, Sacramenta quantum in se, semper conferre gratiam, nisi collatam vel obicem in subiecto reperiant, nec tamen frustra vsurpari, cum et si non conferant, collatam augeant, confirmant, & conferuent, &c. non ex se, nec ex sacris desumpsit literis, sed ab ipsis (quos impugnat) Pontificiis, vt videas, quid vel quos impugnent homines isti, odio magis personarum, quàm causarum excæcati & obstinati.

147. Concilium Tridentinum, omnibus indifferenter, quæ numerat, Sacramentis, arrogare gratiam. *Kemn. pag. 25.* Quid velit, non capio: Si enim per collationem gratiæ, causalitatem intelligat gratiæ, ita, quod Concilium definiat, omnia Sacramenta causare & efficere gratiam, quam significant, planum est, nec dici potest aliud: Sin autem intelligat, Concilium definire, singula Sacramenta parem conferre remissionis & reconciliati-
onis gratiam, errat, suam enim cuius propriam, non parem aut eandem assignat; Sed nec ipse hoc loco Kemnitius talem requirit, ait enim, sufficere, si augmentum vel robur conferant, quod omnibus Sacramentis competit indifferenter.

Canon. 6.

148. Concilium Tridentinum, definiendo septem esse Sacramenta, omnes omnium Scholasticorum, quantumuis diuersas & absurdas opiniones, de collatione gratiæ, sine vlla prorsus declaratione, vel exceptione, approbare. *Kemnitius ibid.* Cum non aliud definiat, quàm Sacramenta conferre gratiam, in quo omnes (nullo excepto) conueniunt Scholastici; de modo verò, quo eam conferant, in quo nonnulli dissentiunt, nihil definit Concilium. Non sunt ergò pugnantes Scholasticorum de ipsa gratiæ collatione opiniones, sed de modo duntaxat.

149. Concilium Tridentinum, quando definit, Sacramenta conferre gratiam, si ritè suscipiantur, studiosè cauisse, ne fidè nominaret, vt ea exclusa vel neglecta, opinionem suam, de humanis deuotionibus & traditionibus, stabiliret. *Idem.* At ne somni-

ſomniarunt quidem aliquando Pontificij, Sacramentum vllum ritè percipi, ſi ſine fide percipiatur, Neque enim infidelis quicquam, Sacramenta fidelium ritè percipit, cum fide careat, lege caput 5. 6. & 7. ſeſſ. 6: eiufd. Concilij.

150. Pontificios, in Sacramentorum vſu, non admodum curare vel vrgete interiorem pœnitentiam, ſed alias diſpoſitiones ex hominum proponere traditionibus, & iſtis gratiam promittere. *Idem.* Res noua: Pœnitentiam cum omnibus ſuis partibus ex numero Sacramentorum ſuſtulerunt penitus, Et Pontificios, qui ſine ea nullum ritè percipi docent Sacramentum, non admodum curare vel vrgeri, aiunt? Nimis magnæ & manifeſtæ calumniæ, nugæ & neniæ.

De opere operato.

151. **N** Vllam Sacramenta conferre gratiam, ſed ſo-
lam, ad gratiam conſequendam, ſufficere fidem diuina promiſſionis. Cum eos ipſos, id qui docent, vt
maximè à vero deſlectentes & exorbitantes, redarguat Kemn.
pag. 21.

*Ex Kemn. in 2°
part. Exam. in
Cano 7. & 8. &
pag. 25.*

152. Lutheranos minimè negare, Sacramenta conferre gratiam; Verbis putà, non re, ſolam enim fidem Sacramento veſtitam, non ipſum Sacramentum gratiam conferre, Sacramentum verò tantummodò fidem, ne vacillet, ſuſtentare, conſeruare, & obſignare, paſſim docent, Supr.

153. Sacramenta non conferre gratiam ex opere operato. Cum alius modus, quo gratiam conferant, nec excogitari quidè poſſit, vt patet ex dictis, aſſerere enim Sacramenta gratiam conferre ex fide, vel opere operantis, eſt negare, Sacramenta conferre gratiam.

154. Opus operatum eſſe *Mylon eridos*, malum illud contentioſum, &c. *Kemn. pag. 13.* At ni ipſi contentioſi eſſent, in con-

F

trouer-